

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна доктору педагогічних наук,
професору, професору закладу вищої освіти
Лідії Григорівні КАЙДАЛОВІЙ,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 610022

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Максима Олександровича Курільченка на тему:
«Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних
дисциплін засобами цифрових технологій» на здобуття наукового ступеня
доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015
Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дослідження зумовлена сучасними процесами цифровізації освіти, модернізацією системи професійної підготовки педагогічних кадрів та зростанням вимог до професійної компетентності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін. У сучасних умовах заклади вищої освіти орієнтуються не лише на формування системи знань, а й на розвиток здатності здобувачів освіти до самостійного навчання, критичного мислення, професійного саморозвитку та ефективного використання цифрових технологій у навчальній діяльності. Саме тому проблема організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій набуває особливої наукової та практичної значущості.

Використання цифрових технологій у процесі самостійної роботи сприяє індивідуалізації навчання, розширює доступ до освітніх ресурсів, підвищує мотивацію здобувачів освіти та забезпечує гнучкість освітнього процесу. Водночас ефективність такої діяльності потребує науково обґрунтованих підходів до її організації, методичного забезпечення та формування цифрової компетентності майбутніх викладачів. Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить, що окремі аспекти цифровізації освіти й самостійної роботи студентів висвітлені достатньо широко, проте проблема комплексної організації

самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій залишається недостатньо розробленою.

Отже, тема дисертації є актуальною, відповідає сучасним тенденціям розвитку вищої та професійної освіти, а її розроблення має важливе теоретичне і практичне значення для вдосконалення системи підготовки майбутніх педагогів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено методичну систему організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, визначено її структуру, зміст та педагогічні умови ефективного функціонування. Розроблено й охарактеризовано складники методичної системи, що забезпечують цілісність організації самостійної роботи здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі. Удосконалено підходи до організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін шляхом інтеграції цифрових технологій у професійну підготовку, а також методичне забезпечення процесу формування їхньої цифрової компетентності, навичок самоорганізації та професійного саморозвитку.

Теоретичне значення дослідження полягає в поглибленні та розширенні наукових уявлень про організацію самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах цифровізації освіти. У роботі уточнено сутність і зміст поняття організації самостійної роботи засобами цифрових технологій, визначено структурні компоненти методичної системи та обґрунтовано педагогічні умови її ефективного функціонування. Результати дослідження доповнюють теорію професійної освіти положеннями щодо використання цифрових технологій у підготовці майбутніх викладачів педагогічних дисциплін.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розробленої методичної системи, навчально-методичних матеріалів і рекомендацій у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти. Запропоновані підходи та цифрові інструменти можуть бути використані для організації

самостійної роботи здобувачів освіти, підвищення рівня їхньої цифрової компетентності, розвитку навичок самоосвіти та вдосконалення освітнього процесу в умовах цифрового освітнього середовища.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, представлені у дисертаційному дослідженні Максима Олександровича Курільченка, характеризуються належним рівнем теоретичного обґрунтування, логічною послідовністю та відповідністю поставленій меті й завданням дослідження. Основні результати роботи органічно пов'язані між собою, а їх виклад відзначається системністю, науковою аргументованістю та концептуальною цілісністю. Дослідження порушує актуальну для сучасної педагогічної науки проблему організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, яка недостатньо висвітлена у вітчизняному науковому просторі.

Теоретико-методологічна база дослідження є достатньо широкою та репрезентативною, охоплює сучасні наукові праці з проблем професійної освіти, цифровізації освітнього процесу та організації самостійної роботи здобувачів освіти. Це забезпечило ґрунтовний аналіз досліджуваної проблеми, дало змогу систематизувати наукові підходи та сформувані обґрунтовані авторські висновки.

Достовірність результатів дисертаційної роботи забезпечується узгодженістю об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження, доцільністю використаних методів наукового пошуку, поєднанням теоретичного аналізу й експериментальної перевірки, а також належною аргументованістю отриманих результатів і висновків. Дисертаційне дослідження відзначається цілісністю, чіткою логікою побудови та послідовною реалізацією всіх етапів наукового пошуку

Характеристика основних положень роботи. Робота містить вступ, три розділи, висновки до розділів, загальні висновки, списки використаних джерел до кожного розділу, додатків.

У першому розділі дослідження здійснено теоретичний аналіз наукової проблеми. Автором охарактеризовано понятійно-термінологічне поле роботи, уточнено сутність основних понять, пов'язаних із організацією самостійної роботи та використанням цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх викладачів педагогічних дисциплін.

У розділі розкрито сутність і місце цифрових технологій в організації самостійної роботи, визначено їх роль у забезпеченні ефективності освітнього процесу, розвитку самоосвітньої діяльності та формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців. Окрему увагу приділено специфічним особливостям організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, що дозволило окреслити теоретичні засади подальшого проектування методичної системи дослідження.

У дисертації наголошується, що використання цифрових технологій сприяє підвищенню якості та ефективності самостійної роботи завдяки забезпеченню гнучкості навчання, прозорості вимог до результатів освітнього процесу, можливості здійснення автоматизованого контролю та постійного зворотного зв'язку зі здобувачами освіти. Автором акцентовано увагу на дидактичних перевагах цифрових технологій, зокрема розвитку навчальної мотивації студентів, індивідуалізації та диференціації навчання, розширенні доступу до різноманітних інформаційних ресурсів, урізноманітненні форм самостійної роботи, а також формуванні навичок саморегуляції, автономності та відповідальності за результати навчання. Водночас у роботі підкреслюється, що ефективність використання цифрових технологій можлива лише за умови науково обґрунтованої організації самостійної роботи здобувачів освіти.

У другому розділі дисертаційного дослідження «Проектування методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій» представлено теоретичне обґрунтування та структурне моделювання запропонованої методичної системи. Автор розглядає її як цілісний педагогічний феномен, що забезпечує ефективну організацію

самостійної роботи здобувачів освіти в умовах цифрового освітнього середовища.

У розділі детально розкрито структурні компоненти методичної системи, зокрема методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний блоки, а також обґрунтовано їх взаємозв'язок і функціональне призначення. Окрему увагу приділено визначенню підходів, принципів та умов реалізації системи, що забезпечують ефективну організацію самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін із використанням цифрових технологій.

Розглянуто наукові підходи до визначення цілей педагогічних систем, їх класифікацію за часовими рамками, способами реалізації та характером організації, а також охарактеризовано особливості їх формулювання з урахуванням вимог конкретності, діагностичності, диференціації, оптимальності та результативності.

У розділі також узагальнено положення щодо моделювання педагогічних і методичних систем, зокрема визначено їх структурні компоненти, зв'язки із зовнішнім середовищем та особливості функціонування як цілісних відкритих систем. Окрему увагу приділено уточненню сутності поняття «методична система», її співвідношенню з педагогічною, дидактичною системами та методикою навчання, а також визначенню її змістового і процесуального рівнів.

З урахуванням проаналізованих теоретичних положень науковців автором зроблено висновок, що розроблена методична система організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій складається з методологічно-цільового, змістово-діялісного та діагностично-результативного блоків та проаналізовано кожен з них.

У третьому розділі представлено результати експериментального дослідження Максима Курільченка. Для перевірки ефективності розробленої та теоретично обґрунтованої методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій було проведено педагогічний експеримент. У дослідженні взяли участь магістранти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,

Вінницького державного педагогічного університету та Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, які були поділені на експериментальну (138 осіб) та контрольну (132 особи) групи. Встановлено, що на констатувальному етапі експерименту рівень готовності здобувачів до організації самостійної роботи переважно був низьким, а показники в обох групах суттєво не відрізнялися.

На формувальному етапі в експериментальній групі впроваджувалася авторська методична система, що включала методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний блоки. Реалізація системи здійснювалася поетапно (спонукально-підготовчий, контентно-виконавчий, контрольний етапи) і передбачала цілеспрямоване формування готовності здобувачів до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій. На контрольному етапі експерименту зафіксовано позитивну динаміку підвищення рівня відповідної готовності в експериментальній групі порівняно з контрольною, що засвідчує ефективність запропонованої методичної системи та підтверджує висунуту гіпотезу дослідження.

Повнота викладення результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Автором презентовано та апробовано результати досліджень за темою в 7 наукових публікаціях: із них – 4 одноосібні статті в наукових фахових виданнях України, 3 тези доповідей у збірниках матеріалів науково практичних конференцій.

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження рекомендаційного характеру:

1. У дисертаційній роботі варто було б проаналізувати ризики надмірної цифровізації самостійної роботи та шляхи їх подолання.

2. У підрозділі 2.1 під час проєктування методологічно-цільового блоку методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій автором визначено специфічні принципи організації цієї роботи. Варто було розкрити значення цих принципів для виконання сформульованих завдань дослідження.

Висновок. Дисертаційне дослідження Максима Курільченка на тему «Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій» є самостійним і завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку. Робота характеризується єдністю змісту, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача в науку та достатньо повно оприлюднені в наукових працях здобувача. За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням дисертація відповідає спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а Максим Курільченко заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології
та методики викладання іноземних мов
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Анна КОТОВА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 23:27:21 30.05.2026

Назва файлу з підписом: Курільченко дисертація відгук.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 11.0 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Курільченко дисертація відгук.pdf
Розмір файлу без підпису: 11.0 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОТОВА АННА ВОЛОДИМИРІВНА

П.І.Б.: КОТОВА АННА ВОЛОДИМИРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2925219804

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 23:27:19
30.05.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000009AA9880165D8A007

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.04.06 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна доктору педагогічних
наук, професору, професору закладу
вищої освіти Лідії Григорівні
КАЙДАЛОВІЙ, майдан Свободи, 4,
м. Харків, 610022

ВІДГУК

офіційного опонента, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора, завідувача відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України Малихіна Олександра Володимировича про дисертаційну працю Курільченка Максима Олександровича «Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність дисертаційного дослідження Курільченка Максима Олександровича зумовлена стрімкою цифровізацією сучасної вищої освіти та необхідністю підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних приймати виважені самостійні рішення під час розв'язання складних професійних завдань в умовах динамічно змінного цифрового суспільства, здійснювати самоосвіту впродовж усього життя.

Особливого значення проблема набуває під час здійснення підготовки майбутніх викладачів педагогічних дисциплін, які повинні вміти не лише організувати власну самостійну роботу із застосуванням цифрових технологій, але й організувати таку роботу здобувачів освіти в процесі здійснення майбутньої професійної діяльності. Педагогічно грамотно організована самостійна робота засобами цифрових технологій сприяє підвищенню навчальних досягнень суб'єктів навчання, формуванню в них самостійності, критичного мислення, цифрової компетентності й готовності до здійснення безперервного самовдосконалення.

Доцільність проведення дослідження також посилюється необхідністю пошуку й реалізації на практиці нових методів, форм і засобів організації

самостійної роботи здобувачів освіти в цифровому освітньому середовищі, створення й використання ефективних цифрових технологій, що відкриває нові можливості для забезпечення персоналізації навчання, інтерактивності педагогічної взаємодії та розвитку творчого потенціалу студентів. Отже, обрана тема дисертації є злободенною та відповідає сучасним стратегічним орієнтирам розвитку професійної освіти.

Наукову цінність дослідження підвищує той факт, що воно виконане в межах реалізації комплексної програми науково-дослідної роботи на тему «Науково-методичне забезпечення якості середньої та вищої освіти в умовах цифровізації суспільства» (державний реєстраційний номер 0125U001676) кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Навчально-наукового інституту міжнародної освіти, з 1 вересня 2025 року – кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства Навчально-наукового інституту «Академія вчительства».

Найсуттєвішими результатами дисертаційного дослідження є такі:

- уперше спроектовано, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено методичну систему організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій;
- уточнено визначення, функції, види самостійної роботи, методи, форми, етапи її організації;
- розкрито сутність готовності майбутніх педагогів до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій;
- проаналізовано структуру та змістове наповнення цієї готовності;
- обрано критерії й показники готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій;
- забезпечено подальший розвиток форм і методів організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації,

забезпечується ґрунтовним аналізом вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, використанням взаємопов'язаного комплексу теоретичних, емпіричних та статистичних методів дослідження, що відповідають меті, завданням і логіці наукового пошуку. Достовірність отриманих результатів підтверджується репрезентативністю вибірки учасників педагогічного експерименту, тривалістю експериментальної роботи, поетапною перевіркою висунутої гіпотези та застосуванням методів математичної статистики для обробки й інтерпретації отриманих даних. Вірогідність висновків також забезпечується впровадженням результатів дослідження в освітній процес чотирьох закладів вищої освіти (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Вінницький державний педагогічний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II), позитивною динамікою досліджуваних показників та апробацією основних положень дисертації на науково-практичних конференціях, у наукових публікаціях автора.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження визначається тим, що положення, висновки та рекомендації дисертанта поглиблюють наукові уявлення про організацію самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах цифровізації освіти та можуть бути творчо використані викладачами інших закладів вищої освіти в професійній діяльності, під час укладання підручників і навчально-методичних посібників, а також студентами при написанні бакалаврських і магістерських робіт.

Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає також у можливості реалізації спроектованої, теоретично обґрунтованої й експериментально перевіреної методичної системи організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій в інших закладах вищої освіти.

Структура та зміст дисертації повністю відповідають поставленій меті та поступово розкривають процес її досягнення через поступове виконання

поставлених завдань дослідження. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел до кожного розділу та додатків.

Так, у вступі розкрито актуальність теми дослідження, визначено його мету, об'єкт, предмет, завдання, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, наведено інформацію щодо перебігу та результатів проведеного наукового пошуку.

У першому розділі – Теоретичні аспекти організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій» – визначено понятійно-термінологічне поле дослідження, розкрито сутність та місце цифрових технологій в організації самостійної роботи здобувачів сучасних ЗВО, виявлено специфічні особливості організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій.

Заслуговує на схвалення те, що на основі опрацювання широкого масиву наукової літератури автором чітко визначено ключові поняття дослідження («робота», «діяльність», «дія», «активність», «самостійність», «самостійна робота», «цифрові технології» тощо). Автором також доведено, що впровадження цифрових технологій в організацію самостійної навчальної роботи студентів дозволяє реалізувати цілу низку суттєвих переваг, проте ця організація повинна мати науково обґрунтований характер.

У розділі на основі аналізу нормативних документів та наукових праць визначено основні вимоги до професійної підготовки й професійно важливих компетентностей майбутніх викладачів (оволодіння основами загальнотеоретичних дисциплін на рівні, потрібному для успішного виконання педагогічних, організаційно-управлінських і методичних завдань; основами психології, педагогіки й вікової фізіології; методикою організації освітнього й навчально-виробничого процесів; навичками організації самостійної роботи в умовах цифровізації освіти тощо), а також з'ясовано специфіку організації

самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій (системне поєднання в професійній підготовці здобувачів навчальної, квазіпрофесійної та професійно спрямованої діяльності; особливості викладання саме педагогічних дисциплін; високий дидактичний потенціал цифрових технологій тощо).

У розділі 2 – «Проектування методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій» – схарактеризовано методичну систему організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій як педагогічного феномена, а також представлено теоретичне обґрунтування методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій.

Зокрема, не викликає заперечень авторське визначення методичної системи навчання майбутніх педагогів як інтеграційної наукової категорії, що має водночас характер теоретичного моделювання цього феномена та практичної реалізації сукупності його взаємозумовлених і взаємопов'язаних елементів для отримання очікуваних високих результатів, своєрідний простір опосередкованої взаємодії викладачів та здобувачів як активних її суб'єктів.

Цінним науковим доробком дисертанта є представлене в розділі обґрунтування методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій, що включає методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний.

У розділі 3 – «Експериментальна перевірка методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій» – схарактеризовано організацію констатувального етапу експерименту та процес реалізацію методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, а також проаналізовано результати проведеного експерименту.

Як відзначається в науковій роботі, під час проведення експерименту члени експериментальної групи залучалися до самостійної роботи різного

виду: репродуктивного, конструктивно-варіативного, евристичного, творчого. Автором переконливо доведено, що за всіма використаними критеріями й показниками в експериментальній групі спостерігалась більш інтенсивна динаміка в підвищенні рівня готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій, ніж у контрольній групі.

Повнота викладу основних результатів дослідження в наукових публікаціях забезпечується їх відображенням у 7 публікаціях, з них 4 – одноосібні статі у провідних фахових виданнях України, 3 – матеріали міжнародних науково-практичних конференцій. Публікації повною мірою відбивають основні результати проведеного дослідження. Під час аналізу змісту дисертації та публікацій автора порушень академічної доброчесності не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дослідження М. О. Курільченка, вважаємо водночас за доцільне висловити певні зауваження й побажання:

1. Дисертація присвячена проблемі організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій. Тому вважаю, що слід було більше уваги приділити розкриттю специфіки професійної підготовки саме викладачів педагогічних дисциплін і, зокрема, організації їхньої самостійної роботи в умовах цифрового середовища.

2. У підрозділі 2.2 дисертації, в якому представлено теоретичне обґрунтування авторської методичної системи, значне місце займає аналіз структури схожих методичних систем. Вважаємо, що матеріали цього аналізу слід було представити в більш узагальненій формі, а більше уваги приділити обґрунтуванню функціонального складу вказаної авторської системи.

3. Бажано було б більш докладно обґрунтувати вибір критеріїв і показників для оцінки готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій.

4. Дисертація значно б виграла, якби в її додатках були представлені зразки вправ, завдань та інших дидактичних матеріалів, які використовувались під час проведення експерименту.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер та суттєво не знижують наукову цінність наукових доробок дисертанта.

Загальні висновки

Представлена дисертація на тему «Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій» є завершеним самостійним дослідженням, результати якого мають значущу наукову новизну та практичну цінність.

Опонована наукова праця відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р. та № 507 від 03.05.2024 р.) та Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р.), а її автор – Курільченко Максим Олександрович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент –
завідувач відділу дидактики
Інституту педагогіки НАПН України,
член-кореспондент НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор

Олександр МАЛИХІН

ВЛАСНОРУЧНИЙ ПІДПИС
СТВЕРДЖУЮ

Завідуючий відділом кадрів
Інституту педагогіки НАПН України

О.Малихін
В.Шибісов

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:32:41 01.06.2026

Назва файлу з підписом: Відгук Малихіна О.В. про дисертацію Курільченка М.О. .pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 877.0 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук Малихіна О.В. про дисертацію Курільченка М.О. .pdf
Розмір файлу без підпису: 897.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: МАЛИХІН ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ

П.І.Б.: МАЛИХІН ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2650106819

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:32:37
01.06.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000356AC90193D74E07

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.04.06 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна доктору педагогічних
наук, професору, професору закладу
вищої освіти
Лідії Григорівні КАЙДАЛОВІЙ, майдан
Свободи, 4, м. Харків, 610022

ВІДГУК

офіційного опонента – професора кафедри педагогіки і психології
Харківської державної академії фізичної культури, доктора педагогічних наук,
професора Ткачова Артема Сергійовича про дисертаційну працю
Курільченка Максима Олександровича «Організація самостійної роботи
майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій»,
подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Сучасний етап розвитку вітчизняної системи вищої освіти характеризується активною цифровізацією освітнього процесу, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців. В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, поширення дистанційного та змішаного навчання, активного використання цифрових освітніх платформ, електронних ресурсів і сервісів особливого значення набуває проблема організації самостійної роботи, яка розглядається як провідний засіб формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти, розвитку в них критичного мислення, креативності, здатності до самоосвіти та безперервного професійного саморозвитку.

Особливої актуальності зазначена проблема набуває в процесі підготовки викладачів педагогічних дисциплін, які в майбутній професійній діяльності повинні вміти використовувати цифрові інструменти для підтримки навчання, організовувати самостійну пізнавальну діяльність студентів в умовах цифрового освітнього середовища. У зв'язку з цим особливого значення набуває пошук

ефективних підходів до організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій.

Нагальність проведення дослідження також забезпечується необхідністю розв'язання таких виявлених дисертантом суперечностей: між важливістю формування самостійної активності майбутніх фахівців, залучення їх до неперервної освіти в умовах глобалізованого суспільства та недостатньою готовністю більшості випускників ЗВО до організації самостійної роботи як базисної передумови набуття ними первісного досвіду здійснення безнастанного навчання; між необхідністю організації самостійної роботи майбутніх педагогів із використанням цифрових технологій відповідно до актуальних вимог суспільства та відсутністю цілісної концепції здійснення цього процесу в сучасних реаліях; між актуальною потребою закладів вищої освіти в науково-методичному забезпеченні організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій та відсутністю розробленого науково-методичного забезпечення здійснення цього процесу на практиці. Отже, вибір теми дисертаційного дослідження Курільченко Максима Олександровича є своєчасним і науково обґрунтованим.

Напрямок дисертаційного дослідження відповідає темі комплексної програми науково-дослідної роботи «Науково-методичне забезпечення якості середньої та вищої освіти в умовах цифровізації суспільства» кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Навчально-наукового інституту міжнародної освіти, з 1 вересня 2025 року – кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства Навчально-наукового інституту «Академія вчительства») Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (державний реєстраційний номер № 0125U001676).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Ретельне вивчення представленої дисертації дає підстави стверджувати, що сформульовані автором на основі опрацювання широкого масиву наукової літератури теоретичні положення й висновки є належним чином обґрунтованими, характеризуються логічною послідовністю і

внутрішньою узгодженістю. Вони пройшли належну апробацію на 3 міжнародних науково-практичних конференціях, засіданнях кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Навчально-наукового інституту міжнародної освіти, з 1 вересня 2025 року – кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства Навчально-наукового інституту «Академія вчительства» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Сформульовані мета, завдання, предмет, об'єкт дослідження та наукові положення, які формують наукову новизну дисертаційної роботи, повністю узгоджуються між собою. Достовірність одержаних результатів підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних положень дослідження, застосуванням комплексом наукових методів, апробацією та впровадженням результатів наукового пошуку в освітню діяльність ЗВО (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Вінницький державний педагогічний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II). Переконливість і достовірність отриманих результатів підтверджуються результатами педагогічного експерименту, який проведено з урахуванням вимог до організації науково-педагогічних досліджень, а також наведенням у дисертації відповідних довідок про впровадження результатів дослідження.

Наукова новизна та практична значущість результатів дослідження. Вагомим науковим доробком дисертанта є вперше спроектована, теоретично обґрунтована й експериментально перевірена методична система організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, що включає методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний блоки. У дисертаційній роботі уточнено тлумачення, функції, види самостійної роботи, методи, форми, етапи її організації, сутність готовності майбутніх педагогів до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій, проаналізовано структуру та змістове наповнення цієї готовності; критерії й показники її сформованості. Наукову

цінність має також те, що в науковій роботі подальшого розвитку набули форми й методи організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій.

Результати проведеного дисертантом дослідження також мають високе практичне значення, що полягає передусім у можливості впровадження спроектованої, теоретично обґрунтованої й експериментально перевіреної методичної системи організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій у діяльність інших закладах вищої освіти. Сформульовані в дисертації теоретичні положення й висновки, підготовлені дидактичні та методичні рекомендації можуть також застосовуватися викладачами у професійній діяльності, під час укладання підручників і навчально-методичних посібників, а також студентам при написанні бакалаврських і магістерських робіт.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Дисертаційна праця Курільченко Максима Олександровича має чітку логічну структуру та складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списків використаних джерел до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Так, у вступі наукової роботи обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано відомості про апробацію результатів наукових розвідок та публікації за темою дослідження.

У першому розділі дисертації на основі проведеного ґрунтовного аналізу науково-педагогічної літератури розкрито понятійно-термінологічне поле дослідження. Зокрема, автором визначено сутність понять «діяльність», «робота», «дія», «активність», «самостійність» тощо. На цій підставі запропоноване авторське тлумачення поняття самостійної роботи здобувачів вищої освіти як виду навчальної діяльності, організаційно та методично спрямованої викладачами на формування професійно необхідних знань, умінь і компетентностей, що здійснюється здобувачами самостійно в межах аудиторної та позааудиторної діяльності (с. 50).

У вказаному розділі наукової роботи також розкрито сутність та місце цифрових технологій в організації самостійної роботи здобувачів сучасних ЗВО. Так, з урахуванням різних точок зору науковців автором визначено, що в межах дослідження під цифровими технологіями в галузі освіти розуміється сукупність інноваційних навчальних засобів, що базуються на використанні цифрової інформації та обробці даних за допомогою комп'ютерів та різних електронних пристроїв (с. 56).

Заслуговує також на схвалення наведення в дисертації різних класифікацій цифрових технологій, а також характеристик їх дидактичного потенціалу для організації самостійної роботи майбутніх педагогів. Наприклад, одна з цих класифікацій (за М. Пригодієм) включає такі групи цифрових технологій: апаратне забезпечення, програмне забезпечення та комунікаційне електронне забезпечення (с. 59, 60).

У першому розділі дисертації також висвітлено специфічні особливості організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій. Як визначено дисертантом, специфіка цієї організації зумовлена: сучасними вимогами до підготовки педагогів; поєднанням навчальної, квазіпрофесійної та професійно спрямованої діяльності; особливостями викладання педагогічних дисциплін; значним дидактичним потенціалом цифрових технологій. Важливим результатом дослідження є висновок про те, що науково обґрунтована організація самостійної роботи засобами цифрових технологій сприяє розвитку автономії та критичного мислення, а також формуванню готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності й, зокрема, організації їхньої самостійної роботи засобами цифрових технологій.

Позитивної оцінки заслуговує представлення в розділі 2 дисертації загальної характеристики методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів засобами цифрових технологій як педагогічного феномена, а також наведення докладного теоретичного обґрунтування цієї

системи. Зазначена система включає методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний блоки.

Перший із них об'єднує в собі: мету й відповідні завдання її реалізації, науково-методологічні підходи до вивчення впровадження вказаної системи в освітній процес ЗВО, принципи організації самостійної роботи майбутніх педагогів на основі використання зазначених технологій. Другий блок включає: види, зміст, методи, форми, етапи організації та реалізації самостійної роботи здобувачів на основі використання цифрових технологій, а також структурні компоненти готовності майбутніх педагогів до здійснення цієї роботи та їх змістове наповнення. Третій блок системи інтегрує в собі: критерії й показники готовності до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій; діагностичний інструментарій, рівні готовності здобувачів та очікуваний результат реалізації системи.

Не викликає заперечень висновок дисертанта, що в межах експерименту організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій відбувалася за такими етапами: спонукально-підготовчий (аналіз освітніх і робочих програм, визначення потенціалу різних цифрових технологій в організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін, створення відповідних дидактичних і методичних матеріалів тощо); контентно-виконавчий (безпосередня організація різних видів самостійної роботи здобувачів, надання викладачами дієвої педагогічної підтримки майбутнім фахівцям); контроль-оцінний (діагностування за обраними критеріями й показниками готовності майбутніх педагогів до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій, виявлення динаміки в стані цієї готовності). Під час проведення експерименту учасники залучалися до виконання самостійної роботи різного виду (теоретико-пізнавальна, практико-діяльнісна, дослідна, творча, контроль-оціночна, рефлексивна) на основі застосування цифрових технологій. Експериментальною реалізацією авторської методичної системи організації самостійної роботи

майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій доведена її ефективність.

Зміст дисертації розкриває поступове виконання поставлених завдань. Висновки наукової роботи засвідчують, що сформульована мета дослідження досягнута.

Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження Курільченко Максима Олександровича достатньою мірою висвітлено в наукових публікаціях автора. Так, за результатами дослідження опубліковано 7 наукових праць, серед яких 4 статті у фахових виданнях України та 3 публікації в матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій. Тематика публікацій повною мірою відображає основні напрями дисертаційного дослідження. Ретельний аналіз дисертаційної роботи та публікацій дисертанта не виявив порушень академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Поряд із загальною позитивною оцінкою проведеного дисертаційного дослідження вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. У дисертації доцільно було б схарактеризувати зарубіжний досвід організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій, який можна було б творчо використати в процесі проведення експерименту.

2. Окремі положення представленої наукової праці мають дещо описовий характер, тому слід було її зміст доповнити порівняльним аналізом ефективності використання різних цифрових платформ та сервісів у контексті порушеної проблеми дослідження.

3. Потребує більш детального висвітлення питання індивідуалізації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах цифрового освітнього середовища.

Водночас зазначимо, що висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної праці та суттєво не впливають на її наукову цінність.

Загальний висновок. Дисертаційна праця Курільченка Максима Олександровича на тему «Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має наукову новизну та практичну значущість. Дисертація відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р. та № 507 від 03.05.2024 р.) та Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.), а її автор – Курільченко Максим Олександрович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю Професійна освіта галузі знань Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент –
професор кафедри
педагогіки і психології
Харківської державної
академії фізичної культури
доктор педагогічних наук, професор

Артем ТКАЧОВ

Підпис *Артем Ткачов*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів
«*О*» червоні

Горюхін *2/0/2024* *Мірошніченко* *Будак А.В.*

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 19:56:05 02.06.2026

Назва файлу з підписом: Відгук Ткачора А. С..pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 2.1 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук Ткачора А. С..pdf
Розмір файлу без підпису: 2.1 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ТКАЧОВ АРТЕМ СЕРГІЙОВИЧ

П.І.Б.: ТКАЧОВ АРТЕМ СЕРГІЙОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 3108908792

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 19:56:09
02.06.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000C8CA26027933A007

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CADES enveloped)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (CADES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.04.06 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
доктору педагогічних наук, професору,
професору закладу вищої освіти
кафедри інноваційної педагогіки,
освітніх трансформацій і лідерства
ННІ «Академія вчительства»
Лідії Григорівні КАЙДАЛОВІЙ,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Курільченка Максима Олександровича
«Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних
дисциплін засобами цифрових технологій»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта
(за спеціалізаціями)

Актуальність теми дослідження. В умовах соціально-економічних змін, широкого впровадження цифрових інструментів в освітній процес та інтеграції української освіти до європейського освітнього простору зростають вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх викладачів, здатних до самостійного проєктування та вдосконалення власної педагогічної діяльності, критичного опрацювання науково-методичної інформації та ефективного використання цифрових технологій в освітньому процесі, а також системної самоосвіти, рефлексії професійної діяльності та безперервного професійного розвитку.

У цьому контексті самостійна робота майбутніх викладачів педагогічних дисциплін набуває особливої значущості як ключовий компонент їхньої професійної підготовки. Ефективність організації самостійної роботи значною мірою визначається доцільним використанням цифрових технологій, які забезпечують доступ до освітніх ресурсів, індивідуалізацію навчання, інтерактивну взаємодію та оперативний контроль навчальних досягнень.

Актуальність дослідження посилюється також необхідністю пошуку нових підходів до організації освітнього процесу в умовах дистанційного та змішаного навчання, що особливо загостило проблему розвитку цифрової компетентності майбутніх педагогів і вдосконалення науково-методичного забезпечення їхньої самостійної роботи.

З огляду на зазначене, звернення Курільченка Максима Олександровича до проблеми організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій є своєчасним, науково обґрунтованим і практично значущим.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження проводилось у межах комплексної програми науково-дослідної роботи «Науково-методичне забезпечення якості середньої та вищої освіти в умовах цифровізації суспільства» кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Навчально-наукового інституту міжнародної освіти, з 01.09.25 р. – кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства Навчально-наукового інституту «Академія вчительства») Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (державний реєстраційний номер № 0125U001676).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 7 від 20.11.24 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Аналіз дисертаційного дослідження Курільченка М.О. засвідчив, що у роботі чітко окреслено та розкрито категоріально-понятійний апарат, відповідно до поставленої мети визначено основні завдання дослідження, а також опрацьовано значний масив різнопланових наукових джерел. Це свідчить про ґрунтовний підхід автора до вивчення обраної проблематики, логічну структурованість матеріалу та послідовність його викладу відповідно до теми дослідження.

Достовірність отриманих результатів підтверджується відповідністю використаних методів меті й завданням роботи, достатнім обсягом та репрезентативністю емпіричної бази дослідження.

Наукова новизна дисертаційної роботи Курільченка М.О. полягає у комплексному розв'язанні проблеми організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, зокрема *уперше* спроектовано, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено триблочну (методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний) методичну систему організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій; *уточнено* тлумачення, функції, види самостійної роботи, методи, форми, етапи її організації, сутність готовності майбутніх педагогів до організації самостійної роботи засобами цифрових технологій, проаналізовано структуру (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-праксеологічний, особистісний) та змістове наповнення цієї готовності; критерії (мотиваційно-аксіологічний, знаннево-дієвий, особистісно-рефлексивний) і показники її сформованості; *подальшого розвитку* набули форми й методи організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості реалізації спроектованої, теоретично обґрунтованої й експериментально перевіреної методичної системи організації самостійної роботи майбутніх педагогів засобами цифрових технологій в інших закладах вищої освіти. Переконані, що матеріали дисертаційного дослідження можуть бути ефективно застосовані викладачами у професійній діяльності, під час укладання підручників і навчально-методичних посібників, а також здобувачами вищої

освіти при написанні бакалаврських і магістерських робіт.

Заслуговує уваги той факт, що наукові основи та практичні результати Курільченка М.О. упроваджено в освітній процес Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (довідка № 0201/749 від 9.04.2026 р.), Вінницького державного педагогічного університету (довідка № 06/21 від 04.03.2026 р.), Хмельницької гуманітарно педагогічної академії (довідка № 102 від 05.03.2026 р.), Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II (довідка № 85/2026 від 16.03.2026 р.).

Характеристика основних положень роботи. Обґрунтованою та логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел (251 найменування, із них 17 – іноземною мовою), змістовними додатками (6), що відповідає вимогам щодо дисертаційних досліджень цього рівня.

Дисертацію виконано державною мовою та оформлено у формі рукопису. Ґрунтовний науково-теоретичний аналіз дисертаційної роботи Максима Курільченка дав змогу виокремити її сильні сторони, що становлять вагомий внесок у розвиток сучасної української педагогічної теорії та практики підготовки майбутніх викладачів педагогічних дисциплін.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено інформацію щодо апробації та впровадження результатів дисертаційної роботи.

У *першому розділі* здійснено ретельний теоретичний аналіз ключових понять дослідження, зокрема «діяльність», «активність» і «самостійність», а також визначено сутність самостійної роботи майбутніх фахівців. Обґрунтовано значущість цифрових технологій в організації самостійної роботи та наголошено на необхідності їх науково обґрунтованого використання в освітньому процесі. Окрему увагу приділено специфіці організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін: визначено основні вимоги до їхньої професійної підготовки та компетентностей, окреслено особливості фахової підготовки, зокрема формування вмінь організовувати самостійну роботу здобувачів освіти.

У *другому розділі* дисертації здійснено ґрунтовне теоретичне обґрунтування методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій. Автором проаналізовано наукові підходи до побудови аналогічних методичних систем, що дало змогу розробити власну цілісну триблочну систему, яка охоплює методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностично-результативний блоки.

Методологічно-цільовий блок містить визначення мети, завдань її досягнення, науково-методологічних підходів до дослідження процесу впровадження методичної системи в освітній процес закладів вищої освіти, а також принципів організації самостійної роботи майбутніх викладачів із застосуванням цифрових технологій. Реалізація системи спрямована на

досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань із урахуванням синергетичного, компетентнісного й ресурсного підходів. Організація самостійної роботи базується на таких дидактичних принципах, як інтерактивність, суб'єктність та ідентифікація, регламентація діяльності, поєднання зовнішнього і внутрішнього контролю, а також професійна спрямованість.

Змістово-діяльнісний блок методичної системи висвітлює види, зміст, методи, форми та етапи організації самостійної роботи здобувачів із використанням цифрових технологій. До його структури входять мотиваційно-ціннісний, когнітивно-праксеологічний і особистісний компоненти готовності майбутніх педагогів до такої діяльності та їх змістове наповнення. Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін здійснювалася послідовно у три етапи. На спонукально-підготовчому етапі аналізувалися освітні й робочі програми, визначалися можливості цифрових технологій для забезпечення самостійної роботи, розроблялися необхідні дидактичні та методичні матеріали, а також формувалася мотивація здобувачів до набуття відповідної готовності. Контентно-виконавчий етап передбачав організацію різних видів самостійної роботи із застосуванням цифрових технологій та педагогічний супровід з боку викладачів. На контрольній-оцінній етапі здійснювалося оцінювання рівня сформованості готовності майбутніх педагогів за визначеними критеріями й показниками та аналіз динаміки її розвитку.

Діагностично-результативний блок методичної системи передбачав критерії та показники сформованості готовності майбутніх викладачів до організації самостійної роботи із застосуванням цифрових технологій, діагностичні засоби оцінювання, рівні цієї готовності, а також очікувані результати впровадження системи.

Третій розділ дисертаційної роботи, присвячений експериментальній перевірці ефективності розробленої та теоретично обґрунтованої методичної системи організації самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій, справляє позитивне враження. Його зміст засвідчує глибоке розуміння здобувачем сутності досліджуваної проблеми, володіння сучасним методичним інструментарієм, наявність авторського підходу до організації експериментальної роботи. Варто відзначити послідовний і чіткий опис етапів педагогічного експерименту, а також достатню кількість учасників дослідження, що забезпечує репрезентативність отриманих результатів.

Особливої уваги заслуговує здійснений аналіз результатів експерименту шляхом порівняння показників експериментальної та контрольної груп. Достовірність отриманих результатів підтверджено застосуванням критерію Пірсона, що свідчить про належний рівень наукової обґрунтованості дослідження. Позитивне враження справляє також якісне унаочнення експериментального матеріалу, що сприяє цілісному сприйняттю результатів роботи.

Висновки дисертаційного дослідження відповідають визначеним завданням і логічно відображають хід та результати проведеної роботи. У них

системно узагальнено теоретичні напрацювання й результати експериментальної апробації, що свідчить про цілісність, послідовність і завершений характер дослідження.

Загалом дисертація має впорядковану структуру, що сприяє логічному розкриттю основних положень та реалізацію поставлених завдань. Зміст роботи демонструє ґрунтовне опрацювання актуальної науково-педагогічної проблеми та належний рівень проведення експериментального дослідження. Висновки дисертації відповідають сформульованим у вступі завданням, є достатньо аргументованими й переконливими. Кожний розділ роботи має самостійну наукову цінність і водночас слугує підґрунтям для подальшого розгортання дослідження. Автору вдалося сформулювати цілісне теоретико-практичне педагогічне дослідження, вагомість якого підсилюється використанням методів статистичної обробки даних. Окремо слід відзначити змістовність додатків, які суттєво доповнюють і поглиблюють загальне уявлення про проведене дослідження.

Повнота представлення результатів дослідження в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертації Курільченка Максима Олександровича ґрунтовно висвітлено в 7 наукових публікаціях, серед яких: 4 одноосібні статті у наукових фахових виданнях України, 3 – матеріали конференцій. Результати роботи пройшли належну апробацію на науково-практичних конференціях, а зміст публікацій відповідає тематиці дисертації та підтверджує особистий внесок автора у розроблення досліджуваної проблематики.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. У ході детального аналізу дисертаційної роботи не встановлено ознак академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації чи інших порушень принципів академічної доброчесності, які могли б свідчити про несамотійний характер виконання дослідження. Наукове дослідження виконано відповідно до вимог чинного законодавства України у сфері авторського права. Автором подано повну, достовірну та належним чином обґрунтовану інформацію щодо результатів наукової діяльності, а також застосовано коректні та релевантні методи дослідження.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. Високо оцінюючи наукову та практичну цінність дисертаційної роботи Курільченка Максима Олександровича, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження й побажання, які мають уточнювально-рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження, а саме:

1. У с. 137, 138 дисертації наведено загальні основні властивості синергетичних систем у різних царинах (системність, нелінійність, відкритість, неврівноваженість, фрактальність, атракторність та гомеостатичність, саморозвиток системи, наявність так званих точок біфуркації тощо). Слід було уточнити, як ці властивості проявляються саме в педагогічних системах синергетивного характеру.

2. У роботі варто було б більш повно розкрити вплив самостійної роботи на формування професійної компетентності здобувачів вищої педагогічної

освіти.

Висновки. Дисертаційна робота «Організація самостійної роботи майбутніх викладачів педагогічних дисциплін засобами цифрових технологій» є самостійно виконаною, завершеною та цілісною науковою працею, присвяченою актуальній проблемі сучасної педагогічної науки. У роботі використано комплекс адекватних методів наукового дослідження, що забезпечили достовірність і обґрунтованість отриманих результатів.

Дисертація вирізняється логічною єдністю змісту, містить науково нові теоретичні положення та результати експериментальної роботи, які мають вагоме теоретичне й практичне значення. Отримані результати засвідчують особистий внесок автора у розроблення досліджуваної проблематики та достатньою мірою висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Загалом, дисертаційне дослідження повністю відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року), а його автор – Курільченко Максим Олександрович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
в.о. завідувача
кафедри вищої математики та інформатики
факультету математики і інформатики
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Ірина ЖОВТОНІЖКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 08:45:16 03.06.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Курільченко.pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 210.4 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія_Курільченко.pdf
Розмір файлу без підпису: 193.1 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЖОВТОНІЖКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА
П.І.Б.: ЖОВТОНІЖКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2755521644
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 08:45:15
03.06.2026
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000CC0C23013398A307
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)
Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.04.06 13:00